

IZVEŠTAJ

o izborima za delegate Skupštine Lekarske komore Srbije i Regionalnih lekarskih komora

Izbori za članove (delegate) Skupštine Lekarske komore Srbije (LKS) i članove (delegate) Skupština regionalnih lekarskih komora (RLK) u njenom sastavu, održani su u nedelju, 20. 06. 2010. godine.

Za Skupštinu Lekarske komore Srbije birano je ukupno 124 delegata i to:

1. iz regiona Beograd 29 iz državnih zdravstvenih ustanova i 15 iz privatne prakse,
2. iz regiona Vojvodina 18 iz državne i 6 iz privatne prakse,
3. iz regiona Jugoistočne Srbije 19 iz državne i 4 iz privatne prakse,
4. iz regiona Centralne i Zapadne Srbije 18 iz državne i 4 iz privatne prakse i
5. iz regiona Kosova i Metohije 11 lekara iz državnih zdravstvenih ustanova.

Za Skupštine regionalnih lekarskih komora u sastavu Lekarske komore Srbije broj članova koji se bira u skladu je sa brojem članova lekarske komore u regionima.

1. Za Skupštinu Regionalne lekarske komore Beograda birano je 44 delegata iz državnih zdravstvenih ustanova i 15 delegata iz privatne prakse;
2. Za Skupštinu Regionalne lekarske komore Vojvodine birano je 27 delegata iz državne prakse i 6 delegata iz privatne prakse.
3. U Jugoistočnoj Srbiji, za Skupštinu Regionalne lekarske komore birano je 29 delegata iz državne prakse i 4 delegata iz privatne prakse.
4. Za Skupštinu Regionalne lekarske komore Centralne i Zapadne Srbije birano je 29 delegata iz državne prakse i 4 delegata iz privatne prakse.
5. Za Skupštinu Regionalne lekarske komore Kosova i Metohije birano je 37 delegata iz državnih zdravstvenih ustanova.

Predizborne aktivnosti

U toku priprema koje su vršene za ove izbore, održane su ukupno 32 sednice izbornih komisija Regionalnih lekarskih komora (u Kragujevcu 9, na Kosovu i Metohiji 7, u Nišu 5, Beogradu 4 i Novom Sadu 7), kao i 19 sednica Centralne izborne komisije Lekarske komore Srbije.

Na sednicama CIK-a i RLK-a odluke po svim tačkama dnevnog reda donošene su uglavnom jednoglasno. Očekivano, na sednicama je najviše govora bilo o potencijalnim kandidatima i

dokumentaciji koju je bilo neophodno prikupiti radi uspešne kandidature. Kako su ovo bili prvi neposredni izbori za članove Skupštine lekarske komore Srbije i skupština regionalnih lekarskih komora, dešavalo se da sami kandidati predaju nepotpunu dokumentaciju, pa je slanje nepotpunih kandidatura na dopunu predstavljalo najveći posao za članove izbornih komisija.

Dve vrste propusta se mogu izdvojiti kod nepotpunih kandidatura: nepostojanje adrese kod novih „čipovanih“ ličnih karata i nedovoljan broj prikupljenih potpisa. Dopunom kandidature sa nekim od ovih propusta, kandidat bi automatski postajao jedna od ličnosti kojoj su birači na izborima mogli ukazati svoje poverenje.

Sa druge strane, sve kandidature koje su zadovoljavale propise na sednicama su usvajane jednoglasno i bez bilo kakvih problema ili prigovora od strane članova Centralne i Regionalnih izbornih komisija.

Posmatrači CeSID-a prisustvovali su na osamnaest od ukupno devetnaest sednica CIK-a Lekarske komore Srbije, kao i na gotovo svim sednicama Regionalnih lekarskih komora. Izveštaji sa sednica potvrđuju gore navedenu konstataciju da su sva zasedanja protekla u potpunom redu, prijatnoj atmosferi bez bilo kakvih trzavica i nesuglasica među članovima bilo centralne bilo regionalnih izbornih komisija. Na svakoj sednici je postojao kvorum koji je obezbeđivao nesmetan rad i donošenje svih odluka koje su bile u nadležnosti izbornih komisija.

Pravilnik o radu biračkih odbora

Osnovni dokument za sprovođenje izbora u Lekarskoj komori Srbije je *Pravilnik o postupku kandidovanja, načinu izbora i opoziva članova skupštine i drugih organa lekarske komore Srbije i članova skupštine i drugih organa regionalnih lekarskih komora u njenom sastavu*.

Kao finalnu aktivnost u predizbornom periodu CIK je u saradnji sa CeSID-om doneo i *Pravilnik o radu biračkih odbora* kojim su regulisani i najsitniji detalji o radu biračkih odbora na biračkom mestu samog izbornog dana. Iako je ovaj pravilnik urađen po modelu *Pravilnika o radu biračkih odbora* na opštim izborima, ipak se sastojao od pojedinih specifičnosti koje ukazuju na ozbiljnost sa kojom je CIK Lekarske komore Srbije ušla u ceo izborni proces. Kako se na ovim izborima glasalo za delegate Skupštine Lekarske komore Srbije iz državnih zdravstvenih ustanova i iz privatne prakse kao i za delegate Skupština Regionalni lekarskih komisija takođe iz državnih zdravstvenih ustanova i iz privatne prakse, CIK je odlučio da izborni proces „raščlani“ na četiri gotovo nezavisna dela! Ovo je dovelo do toga da na biračkom mestu umesto jedne kutije, na koju su naši birači navikli ukoliko se radi o jednoj vrsti izbora, imamo dve kutije (ukoliko na tom biračkom mestu glasaju samo lekari iz državnih zdravstvenih ustanova) ili čak četiri ukoliko na tom istom mestu glasaju i lekari iz privatne prakse! Ceo proces glasanja su pratili i listići različitih boja za svaku od četiri moguće kombinacije ovih „mini izbora“ koji su se sprovodili 20. Juna, kao i poseban kontrolni listići za svaku od četiri moguće kutije. Kontrolni listiće su, za razliku od glasačkih, štampani samo u dve boje kojima je označavano da li se radi o izborima za delegate Skupštine LKS ili delegate Skupštine RLK.

Naravno, nije suvišno istaći i to da su pripremljeni posebni izvodi iz opšteg biračkog spiska Lekarske komore Srbije za svako biračko mesto, za svaku od skupština i praksi za koju je bilo moguće glasati.

Specifičnost ovih izbora se ogleda i u kvalitetu papira na kom su štampani glasački listići koji su kao jedno od sredstava zaštite imali integrisani vodeni žig.

Treninzi za članove biračkih odbora i CeSID-ove posmatrače

Trud koji je Lekarska komora Srbije uložila u organizaciju izbora kao i pažnja koja je posvećena i najsitnijim detaljima, ukazuje na želju da izbori budu održani bez propusta i da se ničim ne može osporiti njihov legitimitet. Sa druge strane, procedure koje je Pravilnik o radu biračkih odbora predviđao za sam izborni dan bile su velika novina za članove biračkih odbora koje su činili ljudi bez većeg iskustva u izbornom procesu. Stoga je LKS uz podršku CeSID-a organizovala trening za sve biračke odbore i svoje posmatrače kako bi ih upoznala sa svim specifičnostima „lekarskih“ izbora. Trening je održan u pet regionalnih centara u kojim Regionalne lekarske komore imaju svoja sedišta: Beogradu, Novom Sadu, Nišu, Kragujevcu i Kosovskoj Mitrovici. Svi treninzi su počeli u isto vreme – 19 časova, osim u Kosovskoj Mitrovici u kojoj je zbog sigurnosti učesnika trening pomeren za 16 časova.

Oslanjajući se na Pravilnik o radu biračkih odbora za sprovođenje izbora za članove Skupštine LKS i članove skupština regionalnih lekarskih komora, CIK-a Lekarske komore Srbije, CeSID-ovi treneri uspeali su da, bez ikakvih problema i poteškoća održe svih pet obuka u pet regiona. Prema njihovim izveštajima atmosfera na treninzima bila je izuzetno dobra. Članovi biračkih odbora postavljali su pitanja na koja su treneri odgovarali, objašnjavajući pri tom ako je potrebno i više puta, pojedine specifičnosti kako bi se izbegle bilo kakve nejasnoće koje bi mogle da dovedu do propusta u toku samog izbornog procesa.

Prilikom organizacije treninga LKS je pokazala zavidan nivo organizovanosti pa su tako pored dolaska *svih* predsednika i zamenika predsednika biračkih odbora bili obezbeđeni i svi tehnički uslovi za njegovo neometano održavanje.

Izborni dan

Na dan održavanja izbora – 20. 06. 2010. godine, CeSID je svoje posmatrače rasporedio na svih 49 biračkih mesta na kojim se održavalo glasanje za delegate Skupština LKS i skupština RLK. Posebno treba istaći činjenicu da su CeSID-ovi posmatrači bili prisutni i na biračkim mestima na Kosovu i Metohiji i to u Gračanici, Kosovskoj Mitrovici, Šilovu i Štrpcu gde je glasanje prošlo bez većih problema.

Sam izborni dan nije doneo veće nepravilnosti. Osim pojedinih „dečijih bolesti“ koje su očekivane i uobičajene kada se prvi put organizuju izbori u ovom obimu. Međutim, ništa od sitnih propusta nije uticalo na samu volju birača i tok glasanja.

U „dečije bolesti“ se mogu svrstati propusti oko organizovanje i uređivanja biračkog mesta jer je od 49 zvaničnih biračkih mesta prema izveštajima CeSID-ovih posmatrača na 3 biračka mesta došlo do njihovog izmeštanja i promene adrese što je za posledicu imalo kašnjenje prilikom otvaranja ovih biračkih mesta. Ovakav propust je doveo do ozbiljnijih posledica samo u Pirotu, tako da će na ovom biračkom mestu biti ponovljeni izbori. U ostalim slučajevima članovi biračkih odbora i kandidati su se saglasili da izmeštanje biračkog mesta nije uticalo na tok glasanja.

Slučaj „Piroć“

Prema Rešenju o određivanju biračkih mesta u Piroću je bilo predvićeno glasanje u Zdravstvenom centru Piroć, ul. Vojvode Momćila bb. Kako je sam zdravstveni centar i bolnica u Piroću izmeštani iz grada, direktor Zdravstvenog centra je odlučio da se biraćko mesto premesti u Dom zdravlja Piroć koji se nalazi u samom centru grada. Izmešćanje nije na vreme saopšćeno svim ćlanovima biraćkog odbora i sa njim je bio upoznat samo zamenik predsednika biraćkog odbora. Ostali ćlanovi biraćkog odbora i CeSID-ov posmatrać su, prema prvobitnom planu, upućeni na “pogrešćno” biraćko mesto. Nesporazum je brzo izglaćen, ali je uticao da se biraćko mesto u Domu zdravlja Piroć otvori tek u 07:40 ćasova. Sem ovog propusta, prema navodima našeg posmatraća, glasanje je teklo u potpunom skladu sa pravilima i niko od ćlanova biraćkog odbora nije imao niti jednu zamerku ili primedbu na sam tok glasanja i proces prebrojavanja glasova.

Kašćenje je zabelećeno u formularu namenjenom CeSID-ovi posmatraćima i u Zapisniku o radu biraćkog podbora ali smo smatrali da će, kao i ostala biraćka mesta na kojima je glasanje kasnilo zbog izmešćanja biraćkog mesta, proći bez većih problema. Stiće se utisak da bi i ovo kašćenje prošćo nezapaćeno da poraćena kandidatkinja nije insistirala na ponišćavanju izbora iako, kako smo već naveli, ono nije uticalo na tok i rezultate glasanja. Treba istaći i ćinjenicu da je u Piroću višće od 50% upisanih biraća izašćo na ove izbore i tako im dali pun legitimitet. Naime, mala izlaznost je bila „rak rana“ ovih izbora i Piroć je jedan od retkih zdravstvenih centara u kome je odziv lekara bio natpolovićan. Moguće je da je i samo izmešćanje biraćkog mesta u centar grada uticalo da višće ljudi izaće na izbor i podrći svog kandidata jer, kao šćo nam iskustva sa ranijih izbora govore, i sitnice mogu uticati da se izlaznost biraća poveća, a blizina biraćkog mesta svakako nije zanemarljiv faktor.

Osim Piroća, izbori će biti ponovljeni na biraćkom mestu broj 4, na Vraćaru, zatim biraćkom mestu broj 9, na Starom Gradu, i u Graćanici, biraćkim mestima 44 i 45. Mećutim, na ovim biraćkim mestima ne radi se o bilo kakvim nesporazumima ili nepravilnostima. Poslednja dva delegata imala su isti broj glasova, zbog ćega je ponavljanje glasanja neophodno kako bi se konaćno utvrdilo ko će od njih biti delegat.

Zanimljivo je da su ćlanovi biraćkih odbora strogo pošćovali i pravilo o dokumentaciji potrebnoj za glasanje. Naime, Pravilnikom je predvićeno da birać moće ostvariti pravo glasa samo sa lićnom kartom ili putnom ispravom (pasošć), dok su vozaćka dozvola i lekarska identifikaciona kartica smatrane izvedenim dokumentima sa kojima se nije moglo glasati. Tako se dešćavalo da lekari koji su bili ćlanovi biraćkih odbora, svoje kolege i poznanike vrata po odgovarajuću dokumentaciju kako bi im bilo omoguććeno da ostvare pravo glasa.

Iako su ovo prvi, na ovaj naćin, odrćzani izbori za ćlanove Skupšćtine LKS i ćlanove skupšćtina RLK, nameće se zakljućak da je postojao visok nivo organizovanosti i velika želja kod svih aktera da izbori proteknu u najboljem redu. Saradnja sa CeSID-om je bila na najvišćem nivou, pa je tako posmatraćima u predizbornim aktivnostima kao i onima koji su bili na biraćkim mestima, bio omoguććen kompletan uvid u ceo izborni proces.

Sva biračka mesta zatvorena su na vreme (u 19 časova) i prema izveštajima CeSID-ovih posmatrača prebrojavanje glasova bilo je sprovedeno precizno i u skladu sa pravilima, a u svim biračkim kutijama pronađeni su kontrolni listići.

Sugestije za buduće izbore

Izbori održani 20. juna 2010. godine su pokazali da Lekarska komora Srbije veoma ozbiljno pristupa ovom procesu, počev od kandidovanja preko organizacije predizbornih aktivnosti, sve do samog izbornog dana. Ono što se pokazalo kao problem jeste mala izlaznost birača koja se može obrazložiti sa više faktora: neinformisanost lekara, nezainteresovanost lekara, udaljenost biračkog mesta, nepoznavanje kandidata i nešto složenija procedura glasanja.

Svi ovi razlozi mogu uticati na odziv birača. Iskustvo CeSID-a sa dosadašnjih jeste da kvalitetna kampanja u kojoj bi biračima bio pojašnjen značaj njihovog glasa i njegove posledice, može značajno da utiče na njihovu odluku da izađu i glasaju. Takođe, kako su na ovim izborima glasali lekari iz cele Srbije, a biračka mesta su bila otvorena u svega 40 gradova/opština (na teritoriji grada Beograda ih je bilo 10!) smatramo da je i to moglo uticati na nečiju odluku da jedan od retkih dana odmora provede u putu i glasa za kandidata koji mu je veoma često i nepoznat! Razume se, povećanje broja biračkih mesta povećalo bi i troškove organizacije izbora.

Pravilnikom je predviđeno i to da lekar može ostvariti svoje biračko pravo samo korišćenjem lične karte ili pasoša prilikom identifikacije na biračkom mestu, dok su vozačka dozvola i lekarska identifikaciona kartica bile strogo zabranjene kao dokumenti pomoću koga se moglo ostvariti biračko pravo. Ova veoma stroga odredba se može donekle ublažiti tako što će se lekarma dozvoliti kotišćenje i ovih, takođe validnih dokumenata. U tu svrhu bilo bi korisno dopuniti sadržaj lekarske identifikacione kartice tako da na njoj, pored osnovnih ličnih podataka o lekaru, budu istaknuti i fotografija lekara i jedinstveni matični broj građana (JMBG).

Pored gore navedenih sugestija, ostaje nam da pomenemo i standardni problem koji prati sve izbore: nepotpun/netačan birački spisak. Iako se pokazalo da je birački spisak relativno precizan, što nije iznenađujuće obzirom na broj birača, mora raditi na njegovom konstantnom ažuriranju, jer su se na pojedinim izvodima našli i pokojnici (Smederevo, ...), a ponegde je nedostajao i matični broj, adresa i slično (Čačak, ...).